

Naturskyddsföreningen i Kungälv

Yttrande över SOU 2024:91 Ett tydligt regelverk för ett aktivt skogsbruk

Naturskyddsföreningen i Kungälv:s yttrande över delbetänkande *Ett tydligt regelverk för ett aktivt skogsbruk* av 2024 års skogspolitiska utredning.

Övergripande synpunkter

- Markägarna har oftast varken kunskap eller viljan att ta hänsyn till utpekade miljövärden. Inte ens när det är ett naturreservat och Natura 2000 område för SPA, tas någon hänsyn detta.
- Ideella föreningar måste på fritiden söka efter nya avverkningsanmälningar och därefter begära ut dem. Oftast behöver området besökas och grovinventeras med kunniga personer, samt skriva synpunkter till Skogsstyrelsen och i de flesta fall även till markägaren. Dagens 6 veckor behöver vara längre för att hinna få fram ett tillräckligt bra underlag för områden som befunnits ha skyddsvärda arter eller för att viktiga skyddsåtgärder/hänsyn saknas!
- En skog kan avverkas efter ca. 70 år då är det viktigt att inga större misstag görs p.g.a. en alltför kort utredningstid innan avverkning, 6 veckor kan behöva förlängas.
- Den biologiska mångfalden och klimatet försämras snabbt genom kalavverkningar som ersätts av likåldriga träd och som oftast är gran.

Specifika synpunkter på förslagen

1. Markägaren ska avgöra naturvärdena i den egna skogen.

Markägare ska avgöra om miljövärdena är så höga att avverkningen behöver provas utifrån miljöbalken.

Enligt 12 kap. 6 § miljöbalken är en verksamhetsutövare alltid ansvarig för alla åtgärder han eller hon utför i naturen. Om det finns risk för att en åtgärd kommer att innebära väsentlig ändring av naturmiljön ska en anmälan om samråd göras. Detta innebär att det är viktigt att verksamhetsutövaren kan göra en väl avvägd bedömning. Om en verksamhetsutövare känner sig osäker kan hen idag söka samråd, beroende på åtgärd med antingen Skogsstyrelsen eller Länsstyrelsen som då gör en myndighetsbedömning av åtgärdens eventuella skador på naturmiljön. Detta innebär en trygghet för verksamhetsutövaren vad gäller ansvarsbedömningen för ev. skada.

Om en skogsägare själv ska granska sin skog och avgöra dess naturvärden ställer det höga krav på skogsägaren. Att enbart titta på sin skog utifrån en vägledning skriven av Skogsstyrelsen för att avgöra om det planerade avverkningsområdet har höga naturvärden är

Dnr LI2024/02430

li.remissvar@regeringskansliet.se

mycket vanskligt. Detta är ett arbete som i alla andra naturexploateringssammanhang, görs av högskoleutbildade artkunniga, skogliga naturvårdsbiologer med lång erfarenhet av naturvärdesbedömningar. Det är ett stort ansvar att lägga på en markägare utan sådan utbildning och erfarenhet och medför stor risk för att biologiskt värdefulla skogsområden avverkas. Vid en felaktig bedömning blir följden att markägaren ställs till svars för miljöbrott.

För en fullgod bedömning behöver markägaren ha omfattande kunskaper om skogsområdet, vad gäller förekomst av särskilt skyddsvärda biotoper och de arter som ingår i den biotopen t.ex. förekomst av särskilda lavar, mossor, skyddsvärda träd, förekomst av fridlysta arter av växter, fåglar och andra djur. Markägaren måste även kunna bedöma vilka skyddsåtgärder som är lämpliga i känsliga biotoper som våtmarker, rasbranter och liknande. Bedömningar av naturvärden ska generellt inte göras under höst/vinter. Dessutom behöver markägaren ha tillgång till och hjälp av kartmaterial som visar artfynd i området, ett underlag som i många fall saknas. Inventeringsresultat från nyckelbiotopsinventeringarna får ju nu dessutom inte längre användas eller visas på myndigheternas digitala kartor. Detta underlag hade annars kunnat ha utgjort en källa för kunskap för att göra rätt bedömning och inte orsaka väsentlig ändring av naturmiljön.

Markägaren har dessutom ett eget intresse av att inte redovisa de naturvärden som faktiskt finns i det avverkningsanmälda skogsområdet och kanske även i vissa fall felaktigt helt litar på råd från anlitad utförare av avverkningen. Ombudet har också ett eget intresse av att utföra avverkningen och kan bortse från att notera eventuella höga naturvärden.

Höga naturvärden riskerar att förloras då skyddsvärda skogsområden avverkas för att markägare inte har tillräckliga biologiska kunskaper om vad som är viktigt att värna.

Specifik erfarenhet från vårt närområde Svartedalen

Naturskyddsföreningen i Kungälv började engagera sig tillsammans med ett 20-tal föreningar som har aktivitet i Svartedalsområdet när detta stora skog- och friluftsområde skulle säljas ut. Ägare var Domänverket av kronoparken Svartedalen med 4500 ha. Svartedalen ligger mellan kommunerna Kungälv, Stenungsund och Lilla Edet och består mestadels av barrskogar, våtmarker och sjöar. Delar av området är skyddat som Natura 2000-område, enligt fågeldirektivet är 3280,8 ha skyddat och enligt art- och habitatdirektivet 1835,5 ha. Området är också skyddat som statligt naturreservat med en areal av 2729,88 ha. Av helheten 4500 ha får skogsbruk bedrivas på cirka 1700 ha.

Efter utförsäljningen 2009 till öppna marknaden (advokater, fastighetsägare, företagare) har naturskyddsföreningen försökt begära ut och bevaka alla avverkningsanmälningarna. Vi har ofta skickat in synpunkter till Skogsstyrelsen. Där vi ofta angett rödlistade arter samt att ingen hänsyn till bevarandeplanerna för utpekade fågelarter visats. Vi har även köpt flera inventeringar och utredningar som stöd i våra skrivelser till Skogsstyrelsen och oftast till markägaren.

Avverkningarna har varit många sedan utförsäljningen 2009, t ex 2018, 16 st och flera stora 13,25 ha, år 2021 5 st upp till 14,66 ha.

I avverkningsanmälningarna som vi bevakat för Natura 2000 området för SPA/pSCI, fågel- och art och habitatdirektivet, avverkningar i skyddszon till dricksvattentäkt, mm. detta för en och samma markägare sedan 2009 saknas uppgifter om:

- G2. Hänsyn till arter,
- Oftast G1 hänsyn till naturvärden och kulturmiljövärden
- skyddszoner mot vatten G3.

Den stora arean som kalhuggs ersätts uteslutande av gran med små ålders /storlek variation. Detta är mycket ogynnsamt för den biologiska mångfalden, vilket inte markägaren tar hänsyn till. Ingen inbjudan till samråd inför avverkningsanmälningar har vi fått trots våra skrivelser under mer än 10 år. Dessutom träffar vi markägaren i ett Svartdalsråd där Västkuststiftelsen årligen sammankallar föreningar som har verksamhet i området på en 2 timmars diskussion.

Vi har oftast inte fått något svar från Skogsstyrelsen och har ansett att överträdelserna varit så grova och många att vi även upprepade gånger skrivit till Länsstyrelsen, FSC, Regeringen och EU.

I skrivelserna har vi inte fått gehör för vår information om påverkan på arterna i alla avverkningsområden på vilket inte kan anses ge en utveckling mot gynnsamt bevarandetillstånd för utpekade fågelarter i Natura 2000-området Svartedalen (SPA).

2. Förslag att få starta avverkning 10 dagar efter att anmälan gjorts

Avverkning ska få göras 10 dagar efter att anmälan om avverkning skickats in till Skogsstyrelsen, enligt utredaren. Utredaren hävdar att med den moderna, digitaliserade kontoret så går det snabbt för myndigheterna (Skogsstyrelsen, ev. länsstyrelsen och kommuner) att göra en bedömning om avverkningen träffar någon skyddsvärd natur.

Det går relativt snabbt att registrera att en handling inkommit, men detta innebär inte att en tillräcklig bra bedömning av åtgärden kan göras inom 10 dagar.

Idag är det ofta ideella föreningar/personer som har kunskap om det anmälda avverkningsområdet och de kommer omöjligen att hinna inkomma med naturvärdena och hänsynsarterna.

Skogsstyrelsen måste idag vara underbemannade vad gäller naturvårdshandläggare. Detta då föreningar skickat in uppgifter om t ex skyddade arter men utan att få svar. Det måste vara

Naturskyddsföreningen
Kungälv

Dnr LI2024/02430

li.remissvar@regeringskansliet.se

möjligt för en naturvårdshandläggare att hinna besöka/inventera områden med höga naturvärden, innan avverkning får påbörjas.

Om utredarens förslag ska fungera tillfredsställande för skydd av känsliga skogsområden med höga naturvärden behöver Skogsstyrelsen anställa betydligt fler handläggare vilka dessutom har som enda arbetsuppgift att granska inkomna avverkningsanmälningar.

För övrigt behöver Skogsstyrelsen även med bibehållen 6 veckors gräns för avverkningsanmälningar, anställa många fler handläggare för att Sverige ska ha en skogsskötsel som lever upp till kravet att skogsbruk och naturvård ska vara likställda.

I vissa fall t.ex. inom statliga naturreservat eller Natura 2000-områden behöver avverkningsanmälningar även stämmas av med länsstyrelsen där handläggare på naturvårdsenheterna också behöver göra en bedömning. Om avverkningen ska få starta redan 10 dagar efter att anmälan om avverkning gjorts blir detta en omöjlighet för länsstyrelsens handläggare att hinna med.

Förslaget med en 10 dagarsgräns är därför helt förkastligt.

För Naturskyddsföreningen i Kungälv
2025-05-13

Stig Johannesson ordförande